

Ljodahått: Tilbake til gamlelandet med hyllest av Norges poesitradisjon.

Deler på kulturarven

MIÐT I MUSIKKEN

Magne Håvard Brekke
Skuespiller

Frontmann i Ljodahått, europeiske kunstnere som gjør norske poesisanger, på norsk.

«Not exactly» a nordic poetic folk rock band», står det på konsertplakatene. Men hva slags band er dere?

– «Is not exactly» beskriver oss veldig godt. Vi tilhører ingen bestemt nisje og kaller oss heller ikke et band. Ljodahått er en sum av forskjellige talenter fra forskjellige kunstneriske områder som jeg har funnet til dette spesielle prosjektet. I utvalget av tekstene og forfattere er det blitt et knippe store norske diktere, også de veldig forskjellige. Ljodahått er et møte mellom alle disse folkene.

Hvilke tekster er det Ljodahått skal framføre i Oslo og Bergen denne uka?

– Tekstene er fra Edda og opp til i dag, mest fra det nittende og tjueende århundret, fra Voluspá, Ibsen, Obstfelder, Sivle, Astrid Hjertenes Andersen, Olav H. Hauge, Olaf Bull, T. Vesaas, Tor Ulven og flere.

Hva er det som får en transeuropeisk samling av musikere og kunstnere til

FOLKSOMT: 11 mann sterke Ljodahått har tatt navnet fra det norrøne «ljóðahátt», som betyr trollsang eller magisk sang, men også motstridende stemmer/klanger.

å forenes rundt norsk kulturarv?

– Etter at jeg nå har jobba ute i Europa i snart 30 år ville jeg gi noe tilbake til gamlelandet. Denne norske kulturarven ville jeg ta tak i sammen med noen kolleger jeg har truffet der ute, og denne kulturarven oppdager de for første gang gjennom dette prosjektet. Teksternes styrke har gjort resten: De har revet mine kolleger med og inspirert dem til å komponere og spille i det som i dag har blitt til Ljodahått. Også må jeg presisere at det var viktig for meg å ha med noen «ekte» nordmenn i Ljodahått, som har levd hele sitt liv i Gamle Noreg. Ikke bare fordi de også er flotte komponister og musikere med sin egen stil, men også fordi de bringer inn

synspunkter og reaksjoner fra «innsiden», for å si det sånn.

Tror du musikken gjør seg bedre på norske scener enn nede på kontinentet?

– Jeg tror det vi spiller og måten vi spiller på og hvem vi er og hvordan vi fungerer sammen gjør at vi sannsynligvis oppleves som noe annerledes uansett hvor vi opptre. Og da snakker jeg om veldig forskjellige publikummere også, både sosialt sett og al-

når en av de ikke-norske sangerne fronter den norske poesien?

– Å høre sterke norske tekster sunget av franske, tyske, sveitsiske eller engelske vokalistene får meg til å gjenopplage mitt morsmål og det norske språk. I tillegg synes jeg det er ekstra artig at disse internasjonale folkene våre i Ljodahått uttrykker seg på et annet språk enn engelsk. De tar denne utfordringen med et sensibelt alvor og samtidig ut-

Å høre sterke norske tekster sunget av franske, tyske, sveitsiske eller engelske vokalistene får meg til å gjenopplage mitt morsmål.

trykker de en barnlig glede ved å bevege seg inn i et språk som er så langt unna deres eget. Dette tror jeg publikum

Du er en av vokalistene, men hvordan høres det ut

merker med en gang, og at de aksepter dette litt annerledes norske de får høre. Og at de etter hvert setter pris på det. En slags «verfremdung» for hele salen. En gjenoppdagelse

der musikken og stemmene våre presenterer et stoff vi setter veldig høyt.

Hvor lytter du helst til musikk og hvor handler du musikk?

– I øyeblikk når jeg virkelig har muligheten til å lytte – så høyt som mulig, og veldig sjelden med hodetelefoner. Men aller helst lytter jeg på konserter. Og jeg kjøper musikk helst i små platebutikker.

Hva slags framtid har albumformatet?

– Folk fortsetter å kjøpe bøker. Jeg tror det kommer an på hvordan albumet er laget. Ljodahått har laget en cd-bok med illustrasjoner til alle diktene og de er oversatt til engelsk, tysk og fransk. Salg blir det ikke mye av, men det er likevel godt at den finnes, trur eg. Ved noen anledninger i livet hender det jo at man støter på noe som gir et lysglimt og kjennes som et funn.

Hva er den neste konserten du skal få med deg?

– En venn har invitert meg på konsert med Andrew Bird her i Paris. Veit ikke mye om ham, håper det blir bra!

Hvilken ny artist vil du skryte litt av?

– Han er ikke akkurat ny, men belgiske ARNO vil jeg gjerne skryte litt av. Han er veldig ung selv om han fylte 65 år akkurat nå.

Olav Østrem

olavo@klassekampen.no

Ljodahått spiller på Festspillene i Bergen (Logen) torsdag kveld, og lørdag og søndag kveld på Nynorskens Hus i Oslo.

Graderte understrenger eller ikke graderte understrenger?

GJESTESPILL

Anne Hytta

Hardingfelespiller og fast spaltist i Musikkmagasinet

«Prøv med en e-streng med tjukkelsen 10,5 i stedet for 11, så skal du høre at fela synger på en helt annen måte!» «Fela blei som ny da jeg flytta stolen halvannen millimeter! Du hører forskjellen, ikke sant, det er jo som to verdener?» Njaa, jeg veit ikke helt...

Slik holder vi på, dag ut og dag inn. Felespillere. Gitaris-

ter. Musikere. Nerd er vel ordet jeg leter etter. Ørsmå detaljer, enorme forskjeller – i alle fall i vårt eget hode. Lykkerusen er total når vi tror vi har funnet ut av det. Fortvilelsen tilsvarende bunnløs, i alle fall der og da, når vi ikke skjønner hva som feiler instrumentet, for oss selv er det jo langt i fra noe galt med.

Nylig fikk jeg lov til å låne et fantastisk instrument, ei fele laga i 1893. Klangen er utsøkt, dekorasjonene er utrolig vakre, fullstendig i balanse med hverandre, og fela er, alderen til tross, nesten som ny. Men bare nesten. For langs ytterkanten av høyre f-hull ser det ut som om noen har spikka løs på instrumentet i en slags frenetisk tilstand. Og det er faktisk nesten det som har skjedd.

DEN LILLE FORSKJELLEN: Her fra fiksjonsverdenen, filmen «The Red Violin» (1998).

«Ja, her er det pinnesjuken, ja.» Slik lyder diagnosen for denne tilstanden, som et trent øye ser på et blunk. Pinnesjuken betyr at noen har brukt kniven gjentatte ganger for å flytte rundt på lydpinnen inne i instrumentet, med håp om å få bare litt finere lyd, bare litt.

Inni den fine fela fra 1893 så bunnen mest ut som et månelandskap, nesten som et krater. Der hadde lydpinnen blitt flytta rundt, att og fram og tilbake igjen, slik bare en desperat far kan flytte rundt på julegrana i stua for å få den til å stå rett.

Detaljer er viktige for alle fagfolk, ikke bare for musikere. Man blir trent innen sitt fag til å oppfatte nyanser andre ikke kan se, føle eller høre om de så prøver alt de kan. Disse ørsmå nyanseforskjellene er så vesentlige for musikeren som spiller et instrument. Men hvorfor bør de være så vesentlige, hvis ingen lytter, bortsett fra kanskje ens egne kolleger, er i stand til å høre forskjell?

Jo, fordi det betyr alt for den som spiller å tro på det

hun gjør. Følelsen av å kjenne at instrumentet samler seg, høre hvordan tonene stråler ut av kassa – overtonene som balanserer i perfekt harmoni – gir den som spiller en overbevisning, trygghet og lyst til å spille.

Og om lytteren ikke kan høre at instrumentet gikk gjennom en revolusjon i klangene da de graderte understrengene blei bytta ut med understrenger i nøyaktig samme tjukkelse, kan hun garantert oppfatte denne overbevisningen og lysten i uttrykket.

Månelandskapet i den fine fela fra 1893 er blitt föra og retta ut. Fela stråler. Lydpinnen skal få stå akkurat der den står. Enn så lenge.

musikk@klassekampen.no